

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		
СРПСКИ ЈЕЗИК		
РАЗРЕД	СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА	ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА
ПЕТИ	6	216
ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - усвајање основних законитости српског књижевног језика којим ће се ученици правилно усмено и писмено изражавати - развијање способности коришћења језика и говора као начина изражавања мисли и осјећања, естетских и етичких осјећања и љубави према српском језику - развијање интересовања за књигу и оспособљавање ученика да се самостално њоме служе - оспособљавање ученика за упознавање, доживљавање, разумијевање и тумачење књижевних дјела, позоришних, филмских и других умјетничких остварења 		
ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - комуницирање оралним говором и знаковним језиком, у складу са могућностима - кориштење остатака слуха за слушање звукова из околине (посебно говорних) - правилно изговарање гласова матерњег језика - богаћење пасивног и активног рјечника, вербалног и знаковног - његовање књижевног језика у говору и писању - проширивање знања о граматичким и правописним правилима - упознавање књижевности за дјецу, усвајање основних књижевних појмова - развијање читалачке навике и љубави према писаној ријечи, те оспособљавање за доживљавање и интерпретирање књижевног дјела (ток, радња, ликови, порука...) - превођење писаног текста на знаковни језик и знаковног језика у писани текст - развијање навика посјеђивања објеката културе и поштивања правила понашања у њима - оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценског остварења (представа, филм) - усвајање основних појмова из области позоришне и филмске умјетности 		
САДРЖАЈИ ПРОГРАМА		
Ред. бр.	Наставне теме	Оквирни број часова
1.	Језик	70
2.	Књижевност	50
3.	Језичка култура	86
4.	Позориште и филм	10
УКУПНО		216
ИСХОДИ УЧЕЊА И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ		
Наставна тема 1: Језик (70 часова)		
Посебни циљеви: <ul style="list-style-type: none"> - разликовање основних дијелова реченице - кориштење правилног реда ријечи у реченици - упознавање са врстама и особинама промјенивих ријечи - разликовање управног од неуправног говора - богаћење рјечника, вербалног и знаковног - познавање и примјењивање основних граматичких норми 		

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује главне дијелове реченице - уочава субјекатски и предикатски скуп - препознаје и користи правилан редослијед ријечи у реченици - уочава атрибут у реченици - уочава објекат у реченици - уочава прилошке одредбе за вријеме, мјесто и начин - разликује врсте именица - одређује род и број именица - набраја и правилно користи личне замјенице - препознаје и разликује описне, градивне и присвојне придјеве - правилно пише присвојне придјеве - уочава и правилно користи род и број придјева - разликује врсте бројева - уочава, разликује и правилно користи глаголе за означавање садашњег, прошлог и будућег времена - разликује врсте ријечи од функције ријечи у реченици - препознаје и употребљава ријечи које имају исто значење (синониме) - разликује управни и неуправни говор - обрађене појмове показује знаковним језиком и именује појмове показане знаковним језиком - усваја и примјењује граматичка правила 	<p>Реченица: субјекат и предикат, субјекатски и предикатски скуп</p> <p>Именички додатак – Атрибут</p> <p>Објекат</p> <p>Прилошке одредбе за вријеме, мјесто и начин</p> <p>Властите и заједничке именице</p> <p>Збирне и градивне именице</p> <p>Личне замјенице</p> <p>Придјеви: описни, градивни и присвојни</p> <p>Род и број придјева</p> <p>Слагање рода и броја придјева и именице</p> <p>Бројеви: основни (главни), редни и збирни</p> <p>Глаголи – садашње, прошло и будуће вријеме</p> <p>Синоними</p> <p>Управни и неуправни говор</p> <p>Једна писмена граматичка вјежба по полугодишту (припрема, израда, исправак)</p>
Наставна тема 2: Књижевност (50 часова)	
<p>Посебни циљеви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упознавање књижевности за дјecu - развијање читалачке навике и љубави према писаној ријечи, оспособљавање за доживљавање и интерпретирање књижевног дјела и разумијевање основних појмова о књижевности - усвајање основних књижевних појмова 	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује прозни текст од драмског текста - разликује народну од ауторске књижевности - уочава у тексту: мјесто радње, вријеме радње, ток радње, ликове, особине ликова и њихове међусобне везе - уочава цјелине у тексту - уочава основну тему и идеју у тексту - разликује приповиједање у првом и у трећем лицу - уочава разлику између лирске и епске народне пјесме - разликује кратке и дуге стихове - препознаје поступак персонификације - препознаје оноματοпејске садржаје - уочава наративни дио књижевног текста - запажа дијалошки дио у тексту - уочава дескриптивни дио у тексту - уочава мотиве и лирске слике у лирској пјесми 	<p>Пјесмице , питалице, загонетке и кратке приче по избору наставника</p> <p>Предложено:</p> <p>Јеленче, српска народна пјесма</p> <p>Алекса Мик ић: Кад јечам жути (одломак)</p> <p>Исидора Секулић: Позно јесење јутро</p> <p>Рајко Петровић Ного: С родом сам рашчистио</p> <p>Војислав Илић: Први снег</p> <p>Душко Радовић: Плави зец</p> <p>Десанка Максимовић: Сликарка зима</p> <p>Ивана Б. Мажуранић: Приче из давнина (једна прича)</p> <p>Бранко Ћопић: Башта слезове боје</p> <p>Милован Данојлић: Трешња у цвету</p> <p>Јово Чулић: Летњи сан</p>

<ul style="list-style-type: none"> - изражајно рецитује пјесму, чита прозни текст и изводи драмске текстове - разликује реалне и фантастичне елементе у бајци - развија читалачке навике 	<p>Михаило Ражнатовић: У сунчаним брдима Десанка Максимовић: Вожња Бранислав Нушић: Прва љубав Бранко Ћопић: Мајка Жан де ла Фонтен: Лисица и рода Душко Трифуновић: Рад Браћа Грим: Трнова ружица; Биберче — народна приповијетка Езоп: Дрвосјеча и храст; Ђуро Дамјановић: Зимско дрво Густав Крклец: Телефонске басне Лектира: Српске народне бајке (двје бајке по избору) Драган Кулунџија: Избор из поезије Гроздана Олујић: Бајке Ранко Павловић: Избор из поезије и прозе за дјецу Душко Радовић: Избор поезије и прозе за дјецу Напомена: од понуђених дјела за лектуру, наставник бира она која су у складу са могућностима ученика.</p>
---	--

Наставна тема 3: Језичка култура (86 часова)

Посебни циљеви:

- кориштење остатака слуха за слушање звукова из околине (посебно говорних)
- навикавање на правилно усмено и писмено изражавање
- богаћење пасивног и активног рјечника, вербалног и знаковоног
- превођење писаног текста на знаковни језик и знаковоног језика у писани текст
- проширивање знања и примјењивање правописних норми које се односе на реченицу, употребу великог слова, употребу ријечце „не“, писање присвојних придјева, писање гласа ј у интервокалној позицији, писање скраћеница и писање управног говора

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује препричавање од причања - разликује описивање од извјештавања - преприча текст уз промјену граматичког лица - прича и препричава уз промјену глаголског времена (из садашњег у будуће/прошло вријеме) - описује особу или књижевни лик - извјештава о неком догађају - пише правилно, уредно и читко - пише састав уважавајући основну структуру (уводни, главни и завршни дио) - разликује књижевни од других текстова (писмо, извјештај) - пише писмо, разгледницу и честитку - правилно употребљава сугласник ј у интервокалној 	<p>Причање замишљеног догађаја Сажето причање Причање на основу сјећања Препричавање на основу питања Препричавање са промјеном граматичког лица Препричавање уз проширивање приче Описивање особе или лика Извјештавање у вези са неким догађајем Писање писма, разгледнице и честитке Препричавање уз промјену глаголског времена Писање и изговор гласа ј Писање скраћеница Писање присвојних придјева на: -ски, -шки, -</p>

позицији - уочава погрешно употребељен сугласник ј у интервокалној позицији - правилно пише скраћенице - правилно пише придјеве изведене од властитих именица с наставцима: - ски, -шки, -чки, -ов, -ев, -ин - уочава грешке у писању придјева изведених с наставцима: -ски, шки, -чки, -ов, -ев, -ин - правилно пише називе улица, тргова, установа и празника - правилно пише ријечцу не уз глаголе, придјеве и именице - разликује управни од неуправног говора и претвара управни у неуправни говор и обрнуто - исправно записује управни и неуправни говор - изражајно чита - чита истраживачки и по улогама - богати пасивни и активни рјечник (вербални и знаковни) - усмено се и писмено изражава поштујући научена граматичко-правописна правила	чки, -ов, -ев, - ин Писање назива улица и тргова, установа и празника Писање ријечце не уз глаголе, именице и придјеве Управни и неуправни говор Писање управног говора Читање наглас Реченички акценат и пауза у управном говору Читање дијалога и читање по улогама Читање у себи са одређеним задатком Четири школска писмена задатка Провјеравање правописа (по једна вјежба свако три мјесеца и исправак)
---	--

Наставна тема 4: Позориште и филм (10 часова)

Посебни циљеви:

- развијање навика посјеђивања објеката културе, упознавање са објектима културе и правилима понашања у њима
- разумијевање онога што је видио у представи или филму, разговарање о сценском дјелу и вредновање сценског дјела

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
Ученик: - пажљиво прати радњу представе или филма - разумије оно што је видио у представи или филму - препричава садржај представе или филма, вербално и знаковним језиком - описује особине ликова из филма и представе - описује разлику између различитих врста филма (нијери и звучни филм, црно-бијели филм и филм у боји, анимирани и играни филм) - разликује појмове: сцена, позорница, сценарио, костимограф - културно се понаша у позоришту и у биоскопу, на школским свечаностима и сличним пригодама	Гледање анимираних, цртаних филмова и краћих играних филмова за дјецу Гледање позоришне представе Врсте филма: нијери и звучни; црно-бијели филм и филм у боји; анимирани/играни филм Одјељењске и школске свечаности

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА

Наставу наставног предмета Српски језик потребно је проводити у корелацији са наставом наставних предмета Природа и друштво и Ликовна култура.

НАПОМЕНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Наставни предмет Српски језик омогућава остваривање потребе ученика да савлада читање и писање оба писма ради бољег споразумијевања са околином и упознавања свијета око себе. Планирање и програмирање треба првенствено вршити у складу са дефинисаним исходима учења и наставним садржајима.

Приликом одређивања фонда часова за сваку тему, водити се првенствено могућностима ученика. На почетку школске године потребно је провјерити ниво предзнања ученика.

Цјелокупна настава овог наставног предмета треба да се истовремено ослања на кориштење преосталих слишних способности, вербалног говора и знаковног језика.

Потребно је подстицати и подржавати иницирање комуникације у учионици и у школи, са другим ученицима и особљем школе. Усвојене комуникацијске вјештине (вербалне и знаковни језик) треба подржавати и користити у широј средини, приликом посјета установама културе и другим мјестима.

У раду треба користити што више очигледних средстава и сва доступна сурдотехничка помагала.

Наставну тему Језик потребно је, у што већој мјери, реализовати кроз конкретне примјере.

У раду на наставном садржају синоними, ученик не треба да овлада овим термином, него да синониме препознаје у тексту и говору и да зна да их употреби.

Правописна правила треба учити и функционално користити заједно са наставном темом Језичка култура. У раду на садржају „Употреба великог слова у писању географских појмова“ треба првенствено користити географске појмове који су ученицима познати (у оквиру Републике Српске и региона).

За остваривање исхода учења из теме Књижевност, наставник, поред понуђених наслова, може изабрати и друге, у складу са могућностима и интересовањима ученика. Од понуђених дјела за лектуру бира оне који одговарају ученичким могућностима и интересовањима.

Ако је могуће, треба организовати посјету библиотеци и подстицати ученике на укључивање у библиотеку. Код ученика треба развијати навику читања часописа за дјецу, књига, сликовница, енциклопедија...

Потребно је планирати колективне посјете биоскопу и позоришту, ако је то могуће, и повезати их са програмским садржајима обрађиваним на настави у оквиру наставне теме Филм/позориште.

Континуирано праћење, вредновање и оцјењивање знања и напредовања ученика мора бити засновано на исходима учења. Потребно је користити све облике провјеравања знања.

Приликом оцјењивања потребно је придржавати се Правилник о оцјењивању ученика у основној школи.

За провјеру остварености исхода учења из садржаја Језик наставник планира по једну писмену граматичку вјежбу у полугодишту, обично на крају полугодишта. Наставник за сваку граматичку вјежбу треба да планира по три часа, за припрему, писање и исправак граматичке вјежбе.

За провјеру усвојености исхода учења у оквиру програмских садржаја Култура изражавања наставник планира осам писмених вјежби, за сваку вјежбу по три часа (припрема, израда и исправак).

За провјеру усвојености исхода учења из Правописа планирати по двије правописне вјежбе у току полугодишта (са по три часа за сваку вјежбу - припрема, израда и исправак).